

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ... ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Δώδεκα προτάσεις για μία «διαφορετική» Θεσσαλονίκη κατέθεσαν επτά αρχιτεκτονικά γραφεία της πόλης. Συμμετείχαν με αυτό τον τρόπο στις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν για τα 20άχρονα της *parallaxi*. Οι ενδιαφέρουσες προτάσεις φιλοξενήθηκαν στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης σε ειδική έκθεση που πραγματοποιήθηκε από τις 5 έως τις 13 Ιουνίου.

Το «ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ» συγκέντρωσε και παρουσιάζει (συνοπτικά και περιεκτικά) όλες τις προτάσεις των επτά αρχιτεκτονικών γραφείων.

1. BUSINESS INNOVATION CENTER

Το κτίριο αποτελεί ένα πιλοτικό, πρότυπο Business Center, που χαρακτηρίζεται από ευελιξία και προσαρμοστικότητα, προσφέροντας τη δυνατότητα στους χρήστες του να μεταλλάσσουν το χώρο ανάλογα με τις λειτουργικές ανάγκες τους. Δημόσιοι και ιδιωτικοί χώροι του κτιρίου θα μπορούν να καλύψουν μια ποικιλία χρήσεων, να λειτουργούν διττά προσφέροντας τη δυνατότητα εύκολης, μόνιμης ή προσωρινής τροποποίησης. Στόχος είναι η δημιουργία ενός πρότυπου κτιριακού συγκροτήματος γραφείων, φιλικού προς το περιβάλλον, που θα περιορίσει στο ελάχιστο τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και που παράλληλα θα εισάγει καινοτόμες τεχνολογίες, καινοτόμα οικολογικά υλικά και τεχνολογίες αξιοποίησης εναλλακτικών μορφών ενέργειας.

2. GREEN45

Το συγκρότημα GREEN45 βρίσκεται στην οδό Βασιλέως Ηρακλείου, στην καρδιά του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης. Η μελέτη έγινε σύμφωνα με τις σύγχρονες αρχές της οικολογικής - βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής και εκφράζει μια νέα προσέγγιση στο σχεδιασμό κτιρίων κατοικιών στο κέντρο μιας πόλης.

Πολυτελή δώροφα διαμερίσματα, εργονομικά studios, κατοικίες με ιδιωτικές πισίνες, φυτεμένες όψεις και δώματα, ιδιωτικοί χώροι στάθμευσης, συστήματα εναλλακτικών μορφών ενέργειας, διαχείρισης απορριμμάτων και διαχείρισης βρόχινου νερού, αποτελούν τμήμα των παροχών του συγκροτήματος και προβάλουν τις υψηλές προδιαγραφές και την περιβαλλοντική ευαισθησία που το χαρακτηρίζουν.

Το κτίριο διασπάται σε δύο επιμέρους όγκους εξασφαλίζοντας, πέρα από τη μέγιστη αξιοποίηση της κάτοψης, την ελαχιστοποίηση των διαδρόμων και των χώρων με τεχνητό φωτισμό και την ελεύθερη κυκλοφορία του αέρα. Επιπλέον, αναδεικνύει μία διαφορετική αίσθηση και αντίληψη της σχέσης ανοικτού-κλειστού και ιδιωτικού-δημόσιου χώρου.

Ένα δεύτερο κέλυφος από μεταλλικό δικτύωμα, στο οποίο αναρτώνται ζαρντινιέρες, περσίδες ηλιοπροστασίας, υαλοπίνακες και ειδικά συστήματα αναρρίχησης φυτών, αγκαλιάζει τους δύο όγκους, λειτουργώντας ως προστατευτικό φίλτρο από τις εξωτερικές συνθήκες.

Ο ενδιάμεσος υπαίθριος χώρος μετατρέπεται σε μία εσωτερική δημόσια πλατεία με στοιχεία νερού και έντονη φύτευση, προσφέροντας στους ενοίκους και τους περαστικούς μία νότα ηρεμίας και χαλάρωσης στο πολύβουο κέντρο της πόλης.

3. ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΜΥΛΩΝ ΑΛΛΑΤΙΝΗ

Το διατηρητέο βιομηχανικό συγκρότημα Αλλατίνι αποτελεί, μοναδικό για τα ελληνικά δεδομένα, τμήμα της πολιτιστικής κληρονομιάς και αναπόσπαστο τμήμα της «συλλογικής μνήμης» της πόλης της Θεσσαλονίκης.

Η μελέτη παρουσιάζει μία πρόταση αποκατάστασης και επανάχρησης του ιστορικού βιομηχανικού συγκροτήματος και μετατροπής του σε χώρους μόνιμης κατοικίας και καταστημάτων.

Στην έκθεση αυτή παρουσιάζεται η προσπάθεια επανάχρησης ενός ιστορικού βιομηχανικού συγκροτήματος και μετατροπής του σε κατοικίες. Το όλο εγχείρημα βασίστηκε στην προσπάθεια ένταξης των νέων χρήσεων με τρόπο ώστε να μην αλλοιωθεί ο αρχιτεκτονικός και βιομηχανικός χαρακτήρας του συνόλου, αλλά αντίθετα να αναδειχθεί μέσα από σύγχρονες αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις. Το συνολικό πρόγραμμα επανάχρησης περιλαμβάνει την ένταξη στα ιστορικά κτίρια χώρων μόνιμης κατοικίας, καταστημάτων στα ισόγεια καθώς και άλλων απαραίτητων μικροεξυπηρετήσεων.

Η μορφή επανάχρησης του κτιριακού αποθέματος των διατηρητέων, οι προτεινόμενες νέες αρχιτεκτονικές επεμβάσεις και ο σχεδιασμός του υπαίθριου χώρου, αποσκοπούν στην ανάπλαση του οικοπέδου και την μετατροπή του από ένα άψυχο, περιφραγμένο κουφάρι μιας κάποτε ανθούσας βιομηχανίας, σε μια πρότυπη και προνομιούχα αστική περιοχή, πλήρως ενταγμένης στον αστικό ιστό.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Πέτρος Μακρίδης, Αρχιτέκτων, MArch
Ελεάννα Μακρίδου, Αρχιτέκτων, MSc, MA
Θοδωρής Μακρίδης, Αρχιτέκτων, MSAUD

**1. ΑΝΑΠΛΑΣΗ “ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΠΥΛΗΣ”
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

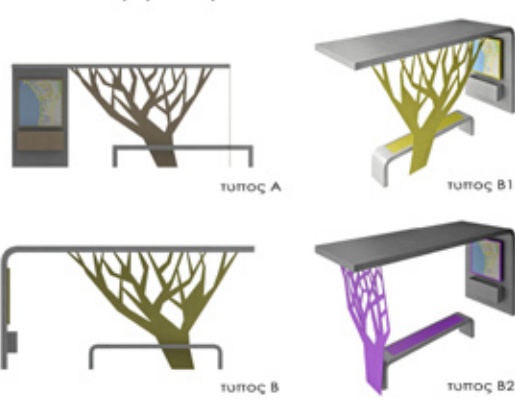
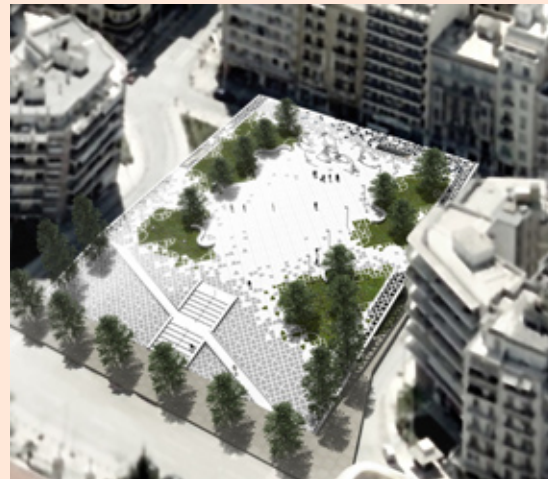
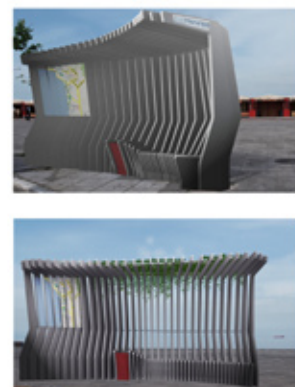
Προκαταρκτική μελέτη μετά από προεπιλογή στα πλαίσια ανοικτής διαδικασίας - Γ' βραβείο SCHEMA 4 Ο.Ε. - ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΟΞΙΑΔΗ Α.Ε. - TREDIT Α.Ε. - ΕΥΡΩΤΕΚ Α.Ε. - Ρ. ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΑΚΗ Η περιοχή της “Νοτιοανατολικής Πύλης” του Δήμου Θεσσαλονίκης αποτελεί την είσοδο του Δήμου από την Ανατολική περιοχή του Πολεοδομικού Συγκροτήματος. Η μελέτη που έγινε στα πλαίσια διαγωνισμού που διενήργησε ο Δήμος Θεσσαλονίκης το 2008, αφορά στην εκπόνηση ενός Σχεδίου γενικής Διάταξης (masterplan) που περιλαμβάνει τον καθορισμό βιώσιμων χρήσεων, την επανάχρηση και ένταξη στο σχεδιασμό των διατηρητέων Κεραμείων “Άλλατιν”, την ανάπτυξη του πρασίνου και την ανάδειξη του Δημόσιου χώρου ως συνδεδετικού στοιχείου για την αποκατάσταση της συνοχής στην ευρύτερη ραγδαίως αναπτυσσόμενη περιοχή.

2. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ

Προκαταρκτική μελέτη μετά από προεπιλογή στα πλαίσια ανοικτής διαδικασίας - Α' βραβείο SCHEMA 4 Architects - ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΣ - CONCEPT ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧ/ΚΟΙ - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΡΡΟΠΟΥΛΟΣ - ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ - D.K.N.D. ENGINEERS ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΛΩΝΑΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ

Ο διαγωνισμός είχε ως αντικείμενο τη στέγαση, προστασία και ανάδειξη της υφιστάμενης ανασκαφής και την αποκατάσταση της συνέχειας του αστικού ιστού, ενώ, παράλληλα, προέβλεπε την κατασκευή κλειστού χώρου στάθμευσης σε ενδιάμεση στάθμη κάτω από το επίπεδο της πλατείας.

Η πρόταση χρησιμοποιεί ως κεντρικό συνθετικό στοιχείο ένα διακοσμητικό / κατασκευαστικό πλέγμα, αναφορά σε βυζαντινό διακοσμητικό μοτίβο. Το πλέγμα ενσωματώνει τις διαμορφώ-

εναλλακτική πρόταση 01**εναλλακτική πρόταση 02**

σεις και το πράσινο της πλατείας, και αναρτάται διάτρητο προς την οδό Ολύμπου, ενοποιώντας μορφολογικά και λειτουργικά τις επάλληλες χρήσεις. Στην ζώνη αυτή διαμορφώνεται ένας πολυεπίπεδος δημόσιος ημιπαιθριος χώρος, μία στοά, που σηματοδοτεί την είσοδο στην ανασκαφή.

3. ΣΤΑΣΗ ΛΕΠΦΟΡΕΙΟΥ “ΑΛΛΙΩΣ”

Δύο διαφορετικές προσεγγίσεις για τις στάσεις του ΟΑΣΘ που σχεδιάστηκαν για να κατασκευαστούν στα πλαίσια του “Θεσσαλονίκη αλλιώς”. Ο περιορισμένος χρόνος και η δυσκολία συντονισμού των αρμόδιων φορέων δεν επέτρεψε την πιλοτική εφαρμογή τους.

1. Διαγωνισμός για την Ανάθεση Προκαταρκτικής Μελέτης Ανάπλασης “Νοτιοανατολικής Πύλης” Θεσσαλονίκης

ΣΥΜΠΡΑΤΤΟΝΤΕΣ ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Δρ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ ΑΘΗΝΑ, PROAR-ESTUDOS E PROJECTOS DE ARQUITECTURA PAISAGISTA LDA, ΒΑΣΙΣ ΣΥΣΜ-ΣΤΑΤΙΚΕΣ- ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ-ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΕ, Η. ΒΑΛΙΟΥΛΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΕ, ΡΩΜΑΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ: ΡΕΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΟΥ, ΜΟΡΦΩ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Η. ΜΕΙΡΕΛΕΣ, Μ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, Γ. ΑΔΗΛΕΝΙΔΟΥ, Μ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Ε. ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ, Ι. ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

Διαγωνισμός που πραγματοποιήθηκε σε δύο φάσεις, προκηρύχθηκε από το Δήμο Θεσσαλονίκης και τη Διεύθυνση Μελετών και Αρχιτεκτονικών Έργων το 2007.

Στόχος του διαγωνισμού είναι η δημιουργία ενός Σχεδίου Γενικής Διάταξης, ο επανασχεδιασμός του Πολεοδομικού Σχεδίου της περιοχής και η ανάπτυξη των περιοχών πρασίνου, των χρήσεων πολιτισμού, αθλητισμού, εμπορικών δραστηριοτήτων, αναψυχής, διοίκησης και κατοικίας. Η Προκαταρκτική Αρχιτεκτονική και Ειδική Αρχιτεκτονική Μελέτη περιλαμβάνει: την επίλυση του Σχεδίου Γενικής Διάταξης σε συνεργασία με την Πολεοδομική Προσέγγιση, την πρόταση διαμόρφωσης του αστικού πάρκου, καθώς και την επίλυση των σημαντικών κτηριακών όγκων που δίνουν την πλήρη εικόνα για την προτεινόμενη αρχιτεκτονική ταυτότητα της περιοχής μελέτης.”

κεντρική ιδέα της σύνθεσης:

“Η ανάγνωση του τόπου και των στοιχείων που τον συνθέτουν, (ο κενός χώρος, το έντονο ανάγλυφο, ο χώρος επαφής με το συμπαγές τμήμα της πόλης), καθώς και η αντίθεση ανάμεσα στο σκληρό αστικό τοπίο και το ήπιο μαλακό εσωτερικό κενό αποτελούν το πλαίσιο διαμόρφωσης της κεντρικής ιδέας.

Το αστικό κενό, ο ενδιάμεσος και μεταβατικός χώρος είναι το σύνορο και το σημείο επαφής με-

ταξύ δύο κόσμων σε διάσταση. Ο αστικός χώρος σχεδιασμένος ως δημόσιος χώρος με διαπερατό χαρακτήρα συγκροτεί την κεντρική ιδέα της συνθετικής προσέγγισης.”

2. Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Διαβαλκανικού Ιατρικού Κέντρου – ΚΑΑ Διαγωνισμός με Πρόσκληση

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ: ΡΕΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΟΥ, ΜΟΡΦΩ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Η. ΜΕΙΡΕΛΕΣ, Μ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, Ε. ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ, Ι. ΚΛΩΝΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ: Σ. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ, Π. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

το πρόγραμμα:

- ένας προορισμός που αναλαμβάνει τη μετά-νοσοκομειακή νοσηλεία
- ένας χώρος φιλοξενίας όπου τα χρονικά διαστήματα παραμονής είναι μεγάλα
- ένα σύμπλεγμα χώρων για το καθημερινό πρόγραμμα, την επανάληψη, την άσκηση, όπου γιατροί, θεραπευτές και ασθενείς δουλεύουν και φροντίζουν το σώμα, τις αισθήσεις, το νού, έχοντας στόχο την αποκατάσταση.
- ένα συγκρότημα που δίνει δυνατότητες αξιοποίησης του χρόνου μετά την καθημερινή θεραπεία. Οι χώροι υποδοχής του ελεύθερου χρόνου,

της συνεύρεσης με φίλους και συγγενείς ή του προσωπικού χρόνου και της ιδιωτικότητας γίνεται το ίδιο σημαντικό με τους χώρους εξέτασης και θεραπείας.

το concept:

- μια χειρνομία αγκαλιάς, μια δυναμική συστροφή, που να δημιουργεί συνθήκες διαλόγου με το Διαβαλκανικό, μια παρουσία διαφάνειας, ώστε το έξω να διεισδύσει στο μέσα του κτιρίου και η διάτρηση, με οπές από φως και πράσινο σε όλα τα επίπεδα, ώστε να μετασχηματίζουν σε χώρο ένα περιβάλλον γαλήνης και αισιοδοξίας.
- ένας όγκος που οργανώνεται γύρω από την πλατεία, που ανοίγει προς τη θέα, ενώ αγκαλιάζει το Διαβαλκανικό, που τονίζει την οριζόντια δομή του με τη διαφάνεια, την καθαρότητα και αναπτύσσεται με βάση την εργονομία και το πρόγραμμα.
- μια πλατεία με οπές, ώστε να φέρει το φως στους χώρους κάτω από τη γή, ένα συγκρότημα με κύτταρα πρασίνου - εσωτερικοί κήποι - σε όλα τα επίπεδα, με φίλτρα από γυαλί, ξύλο ή πράσινο, ώστε να ελέγχουν το μικροκλίμα και το βαθμό ιδιωτικότητας.

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟ ΤΟΥ CAMPUS ΤΟΥ ΑΠΘ

Στόχος της Αρχιτεκτονικής μελέτης του Campus του ΑΠΘ είναι η κατάρτιση ενός Γενικού Σχεδίου όλων των υπαίθριων χώρων του και να τονιστεί ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του Πανεπιστημίου και τα κτίρια των Σχολών, πολλά από τα οποία παρουσιάζουν μεγάλο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον.

Ο Σχεδιασμός έχει γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να:

- συμβάλει στη δημιουργία μιας ενιαίας κοινότητας
- προσφέρει ένα καθαρό και ασφαλή περιβάλλον
- είναι υπόδειγμα περιβαλλοντικής συνείδησης και πράσινης αρχιτεκτονικής
- είναι ένας τόπος λειτουργικότητας και αισθητικής
- έχει εύκολη πρόσβαση και προσέλαση
- είναι ένας τόπος κληρονομιάς, παράδοσης και πολιτισμού
- είναι ένας τόπος για μια κοινότητα γεμάτη διαφορετικότητα

Η μελέτη προβλέπει χωρισμό του οικοδομικού τετραγώνου του Campus (Εγνατία-3ης Σεπτεμβρίου, Αγίου Δημητρίου, Εθνικής Αμύνης) σε 15 περιοχές και μελετήθηκαν οι επεμβάσεις για κάθε μία από αυτές ανάλογα με τις ανάγκες της.

Μια ιδιαίτερα σημαντική προσέγγιση της μελέτης είναι η πρόταση να δημιουργηθεί ανεξάρτητη είσοδος – έξοδος του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ από την Αγίου Δημητρίου, με διεύθυνση των οδών προσέλασης, με νησίδα και κατασκευή κόμβου. Η πρόταση αυτή απεγκλωβίζει την είσοδο του ΑΧΕΠΑ και απαλλάσσει τους χώρους του Campus του ΑΠΘ από το πλήθος των αυτοκινήτων και των επισκεπτών του Νοσοκομείου.

Παράλληλα προτείνεται η κατασκευή ενός πολυόροφου υπόγειου χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων, στον ακάλυπτο χώρο που βρίσκεται απέναντι από την είσοδο του Νοσοκομείου, που θα ανακουφίσει όλη την περιοχή του ΑΧΕΠΑ.

Επίσης προτείνεται ένας πολυόροφος υπόγειος χώρος στάθμευσης στην πλατεία του Χημείου με την κατασκευή νησιδών για την προσέλαση των αυτοκινήτων από την οδό Εθνικής Αμύνης καθώς

και μια νέα διαμόρφωση της ιστορικής πλατείας του Χημείου.

Η μελέτη φωτισμού για τον περιβάλλοντα χώρο του Campus έχει γίνει έτσι ώστε να παρέχει επαρκή φωτισμό με το ελάχιστο λειτουργικό κόστος και ταυτόχρονα να φωτίζει διαφορετικές περιοχές του Campus αποτελεσματικά, χρησιμοποιώντας διαφορετικά σενάρια φωτισμού ανάλογα με τις ανάγκες.

Στη μελέτη φωτισμού έχουν ληφθεί υπόψη τα παρακάτω:

- Η ομοιομορφία για όλη την επιφάνεια του Campus
 - Η ένταση του φωτισμού
 - Τα χρώματα φωτισμού
 - Η λάμψη και η ήπια διάχυση του φωτός
 - Η παροχή ασφάλειας
 - Η δυνατότητα οπτικού “ελέγχου” της περιοχής
- Η συνολική μελέτη του Campus αποσκοπεί στη διαμόρφωση ανοικτού δημόσιου χώρου με ένα δίκτυο από διαμορφώσεις, διαδρομές, πλατείες και χώρους συνάντησης που συνδέουν μεταξύ τους τα κτίρια και συμβάλουν στο να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον που καλλιεργεί τις βασικές αρχές για ποιοτική ζωή και εκπαίδευση των χρηστών.

Ο φωτισμός του Campus χωρίζεται στις εξής κατηγορίες:

- Ο φωτισμός του περιβάλλοντα χώρου με ήπιες εντάσεις καλύπτει όλον το χώρο και δεν αφήνει σκοτεινές γωνίες, ώστε να δίνει πάντα το αίσθημα

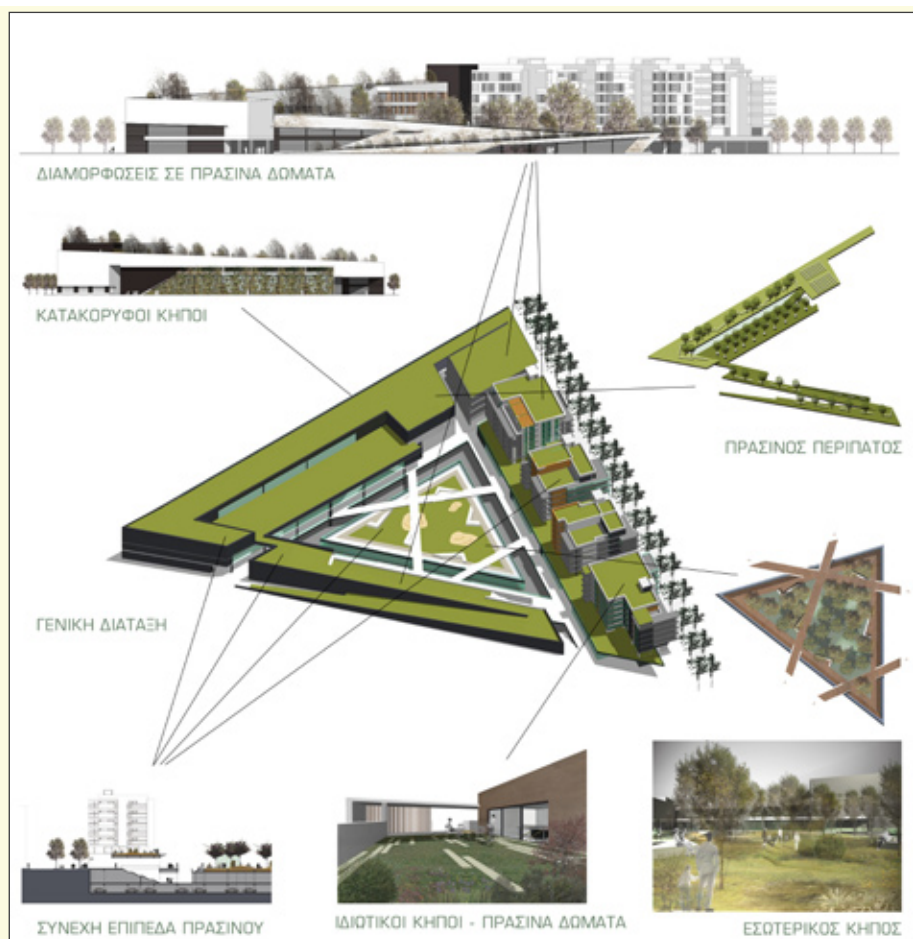
της ασφάλειας.

- Ο φωτισμός των διαδρομών είναι εντονότερος ώστε ο διαβάτης να αισθάνεται σιγουριά και ασφάλεια όταν μειώνεται το φυσικό φως.
 - Ο φωτισμός των πλατειών διατηρεί μια όμοια ένταση με αυτή του φωτισμού των διαδρομών, επιτρέποντας να χρησιμοποιούνται οι χώροι αυτοί το βράδυ για ανεπίσημες συγκεντρώσεις και κοινωνικοποίηση των φοιτητών.
 - Ο φωτισμός των πυλών εισόδου-εξόδου εξυπηρετεί το διπλό σκοπό του, να επισημάνει κοντινούς εξωτερικούς χώρους και να τονίζει τα στοιχεία σήμανσης για τους διερχόμενους οδηγούς.
- Ο χώρος του Campus προτείνεται να μετατραπεί σε χώρο υψηλής αισθητικής, μέσα στον οποίο να τοποθετηθούν και άλλα έργα Ελλήνων γλυπτών ώστε να γίνει πάρκο πολιτισμού.
- Το Campus μπορεί να αποτελέσει έναν πολυχώρο περιπάτου, εκτόνωσης, ξεκούρασης καθώς και έναν πνεύμονα πρασίνου σε μια περιοχή πυκνοκατοικημένη και ιδιαίτερα φορτωμένη με ρύπανση και να μπορεί να χρησιμοποιείται ευρύτερα από την κοινωνία της πόλης.

13/ ΤΕΥΧΟΣ
401
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2010

Νίκη Μάνου • Ανδρέαδη
NIMAND ARCHITECTS
ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟ ΤΟΥ
CAMPUS ΤΟΥ ΑΠΘ

Η έκταση των 15 στρεμμάτων της Βιομηχανίας ΑΓΝΟ είναι σήμερα ένας ανενεργός θύλακας γης που συγκεντρώνει και προκαλεί στην περιοχή όλα τα προβλήματα που έχουν παρατηρηθεί στις απαξιωμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις των μεγάλων πόλεων. Πρόκειται για έναν περιθωριοποιημένο οικοδομικό θύλακα με έντονη εσωστρέφεια. Στρατηγική πρόθεση είναι η δημιουργία μιας πρότυπης αστικής νησίδας, ο σχεδιασμός της οποίας αξιοποιεί και αναδεικνύει την αναπτυξιακή, πολεοδομική, αρχιτεκτονική και περιβαλλοντική διάσταση της επέμβασης, ενώ σε πολεοδομικό επίπεδο επιχειρείται η ανάφλεξη της αποδιάρθρωσης και ασυνέχειας. Η συγκρότηση του γενικού σχεδίου ανάπλασης του οικοπέδου ΑΓΝΟ συνοψίζεται στα παρακάτω: -Επιδίωξη της πολυλειτουργικότητας της οικοδομικής νησίδας με εγκατάσταση εμπορικών χρήσεων και χρήσεων αναψυχής, κατοικίας και υπηρεσιών. Η πολυλειτουργικότητα του προγράμματος αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ζωντανού, πολεοδομικά και κοινωνικά τόπου, αλλά και ενός αναπτυξιακά βιώσιμου εγχειρήματος. -Ενίσχυση της κεντρικότητας της περιοχής, τόσο με τις επιλεγμένες χρήσεις όσο και με τη δημιουργία μιας ανοιχτής κεντρικής αγοράς και πλατείας. -Συγκρότηση και πάλι της πολεοδομικής συνοχής του αστικού ιστού. -Διατήρηση της μνήμης του τόπου με την διατήρηση της τριγωνικής μορφής του οικοδομικού τετραγώνου. -Διάτρηση και άνοιγμα του Ο.Τ. και διαμόρφωση ενός μεγάλου ανοικτού δημόσιου χώρου στο εσωτερικό του, έτσι ώστε αυτός να είναι λειτουργικός και προσπελάσιμος. -Διαφοροποιημένη επεξεργασία των ορίων του οικοδομικού τετραγώνου ανάλογα με τα ανομοιογενή ποιοτικά χαρακτηριστικά της γύρω περιοχής. -Ενίσχυση της ομοιογένειας και δημιουργία ενός οικοδομικού συνόλου με ισχυρή αρχιτεκτονική ταυτότητα, ώστε να αποδοθεί υπερτοπική δυναμική στην αστική νησίδα. -Περιβαλλοντικός αστικός σχεδιασμός και δημιουργία μιας πρότυπης οικοδομικής νησίδας που να λειτουργεί ως ένα μικρο-οικοσύστημα, όπου ο ανοικτός χώρος

συνυπάρχει με τον κτισμένο και ο δημόσιος χώρος λειτουργεί ως ένα ενδιάμεσο μεταξύ αστικού και φυσικού. Νέες υλικότητες και νέες οπτικές επαναπροσδιορίζουν παγιωμένες αντιθέσεις και επαναφέρουν στην πόλη τις «εξασμένες» ποιότητες του φυσικού περιβάλλοντος (φως, σκιές, αισθήσεις, εναλλαγή εποχών). Ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός της οικοδομικής νησίδας περιλα-

βάνει θέματα διαμόρφωσης του δημόσιου χώρου (με τη δημιουργία μικροκλίματος, εξοικονόμηση νερού και ενέργειας στη διαχείρισή του), θέματα ενεργειακής αυτονομίας του Ο.Τ. (είτε μέσω του σχεδιασμού των κατοικιών και όλων των κτιρίων του συγκροτήματος, είτε με την εφαρμογή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας), και πρότυπο σύστημα διαχείρισης συλλογής αστικών απορριμμάτων.

ΜΠΕΡΝΑΡ ΚΟΥΟΜΟ
ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ

ΠΡΟΗΓΑΓΝΟ-ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΣΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ

Τα τελευταία χρόνια εκτός της υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος της Θεσσαλονίκης που αγγίζει πλέον όλους τους τομείς, συντελείται και η υποβάθμιση της κοινωνικής αξιοπρέπειας του συνόλου της κοινότητας της πόλης αλλά και της αυτοεκτίμησης του καθενός από μας που ενώ βιώνουμε μία τέτοια πορεία, συνεχίζουμε να την επιτρέπουμε.

Συγχρόνως, δοκιμάζεται η αξιοπιστία μας ως διαχειριστές της πόλης σε μία εποχή που οι πόλεις αμιλλώνται διεθνώς για την παροχή υψηλών υπηρεσιών και την εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών περιβάλλοντος στους κατοίκους και τους επισκέπτες τους.

Από αυτή την αγωνία ξεκίνησε η σύνταξη μίας πρότασης πολεοδομικής ανάπτυξης με βάση τις αρχές της ονομαζόμενης πράσινης ανάπτυξης. Μιας πρότασης που να είναι δόκιμη, βαθιά και υλοποιήσιμη, που να συμπεριλαμβάνει όρους επιχειρησιακής διαχείρισης όπως συμβαίνει σε όλες τις ανάλογες περιπτώσεις αστικών αναπλάσεων, κι όπως δε συμβαίνει στην πόλη μας.

Στην προσπάθεια αυτή έπαιξε σημαντικό ρόλο η σπουδή του διαχειριστικού πλάνου της ανάπτυξης της πόλης της Βαρκελώνης, όπου βρέθηκα στο διάστημα 1984-1992, το οποίο μελέτησα ως ακαδημαϊκός ερευνητής, και βίωσα ως εργαζόμενος αρχιτέκτων, αλλά κυρίως ως πολίτης της Βαρκελώνης. Η πρόταση για τη Θεσσαλονίκη αντλεί διδάγματα από την εμπειρία της Βαρκελώνης. Ωστόσο, εκ πεποιθήσεως αλλά και σύμφωνα με την αρχή της μοναδικότητας των πόλεων, δεν αντιγράφει πεπραγμένα. Οι προτεινόμενες ιδέες είναι διατυπωμένες σύμφωνα με τα δεδομένα της Θεσσαλονίκης του 2010. Βασικό θεωρητικό υπόβαθρο της πρότασης αποτελεί η διδακτορική μου διατριβή ("Κατοικία και αστική μορφή της Θεσσαλονίκης. Υλοποίηση μίας ιδέας συμπαγούς πόλης").

Πρόκειται για τη διατύπωση μιας μελετημένης ιδέας και όχι ολοκληρωμένης μελέτης. Στόχος της είναι η διατύπωση ενός Στρατηγικού Σχεδίου Αναδόμησης της Θεσσαλονίκης για τη διαμόρφωση μιας πιο "δίκαιης" και πιο "έξυπνης" πόλης. Διατυπώνονται επίσης προτάσεις για τη διασφάλιση της επιτυχίας του εγχειρήματος, κυρίως όσον αφορά στη συλλογική αποδοχή των δράσεων καθώς και στη δυνατότητα χρηματοδότησής τους ως Επιχειρησιακό Σχέδιο Πραγματοποίησης, υπό τον τίτλο "Θεσσαλονίκη 2018". Πρόκειται για μία σειρά από βραχυπρόθεσμες δράσεις βασισμένες στην τρέχουσα τεχνολογία που θα αναζωογονήσουν την οικονομία της πόλης και μία σειρά από μεσοπρόθεσμες δράσεις καινοτομίας και νέων ιδεών που θα αναδείξουν τη νέα επιχειρηματικότητα της πόλης. Οι δράσεις είναι αλληλοσυμπληρούμενες και εντοπίζονται σε θέματα αστικής ανάπτυξης. Αναφέρονται στη μέση και μικρή κλίμακα σχεδιασμού, εκεί που η πολεοδομία υλοποιείται με βάση το αρχιτεκτονικό project. Η πρόταση αφήνει εκτός αντικείμενου θέματα χωροταξίας, χρήσεων, υπεραστικών μεταφορών κλπ, τα οποία πρέπει να αναπτυχθούν παράλληλα για την εξασφάλιση της συγκροτημένης ανάπτυξης της πόλης. Οι προτεινόμενες δράσεις εστιάζουν στην αναβάθμιση του δημόσιου χώρου σε συνδυασμό με την εξασφάλιση βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Το εγχείρημα περιλαμβάνει αναδόμηση των λεωφορειακών γραμμών και την επαναφορά του τραμ ώστε μαζί με το μετρό, να διαμορφώσουν ενιαίο σύστημα δημόσιων αστικών συγκοινωνιών. Κεφαλιώδης επιδίωξη είναι η

αναγέννηση του ιστορικού κέντρου και η μείωση των ρύπων.

Στη διατύπωση της πρότασης ενσωματώθηκαν απόψεις που έχουν διατυπωθεί στο παρελθόν. Το νεωτερικότερο της στοιχείο έγκειται στη συνολική θεώρηση των προτάσεων, και στη συγκρότηση ενιαίου πλαισίου μίας συνθετικής χωρικής προσέγγισης, καθώς και στην ενσωμάτωση του επιχειρησιακού πλάνου ως αναπόσπαστου μέρους της διαδικασίας ανάπτυξης. Κάτι που οφείλει να ακολουθεί οποιαδήποτε διαδικασία ανάπτυξης ως εργαλείο πραγματοποίησης σε επιτελικό επίπεδο και που ως τώρα δεν έχει εφαρμοσθεί.

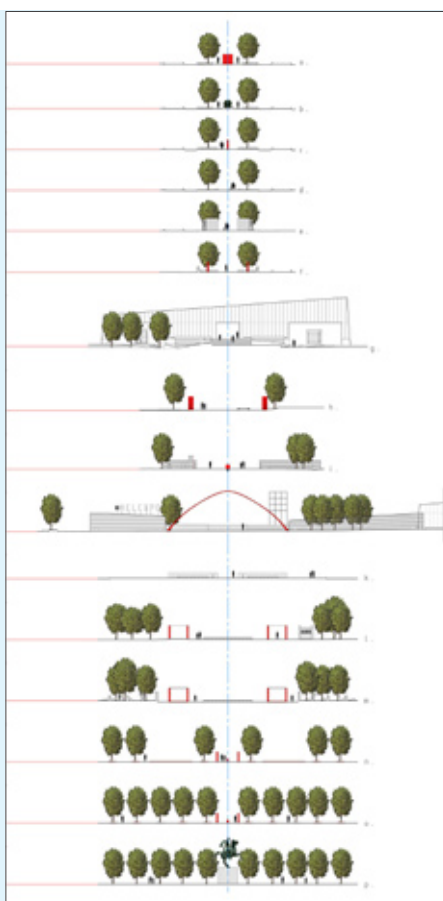
Ο Ανατολικός Πολιτιστικός Άξονας προϋπάρχει ως χάραξη στη Θεσσαλονίκη από τις αρχές του 20ου αιώνα. Με αφορμή την ανακήρυξη της πόλης της Θεσσαλονίκης ως πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης μελετήθηκε η ανάδειξη του Ανατολικού Άξονα σε Πολιτιστικό Άξονα που συνδέει σημαντικά κτίρια και αστικούς χώρους και παράλληλα η αναδιαμόρφωση της πλατείας του Λευκού Πύργου. Μέχρι τότε χαρακτηριστική ήταν η έλλειψη συνέχειας και η δυσκολία προσπελασιμότητας των πεζών σε τμήματα του άξονα. Ο προτεινόμενος άξονας είναι μια ευθεία χάραξη μέσου πλάτους 30m και μήκους 1500m που συνδέει τα πάρκα της παραλίας, του Βασιλικού Θεάτρου και της ΧΑΝΘ, διασχίζει τη Διεθνή Έκθεση, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και καταλήγει στο Τελλόγλειο Ίδρυμα.

Την οργάνωση του Πολιτιστικού Άξονα καθόρισαν η αρχή ενοποίησης των δημόσιων χρήσεων και η αποκατάσταση της συνέχειας του χώρου με βασικό στόχο την ενίσχυση της λειτουργίας του κεντρικού άξονα ως δημόσιου πεζοδρόμου.

Με τη χρήση ενιαίου λεξιλογίου αστικού σχεδιασμού και υλικών δόθηκε έμφαση στην αξονικότητα και στη συνολική αστική εμπειρία από το θαλάσσιο μέτωπο και νότιο άκρο ως το Τελλόγλειο Ίδρυμα και Βόρειο όριο της πόλης.

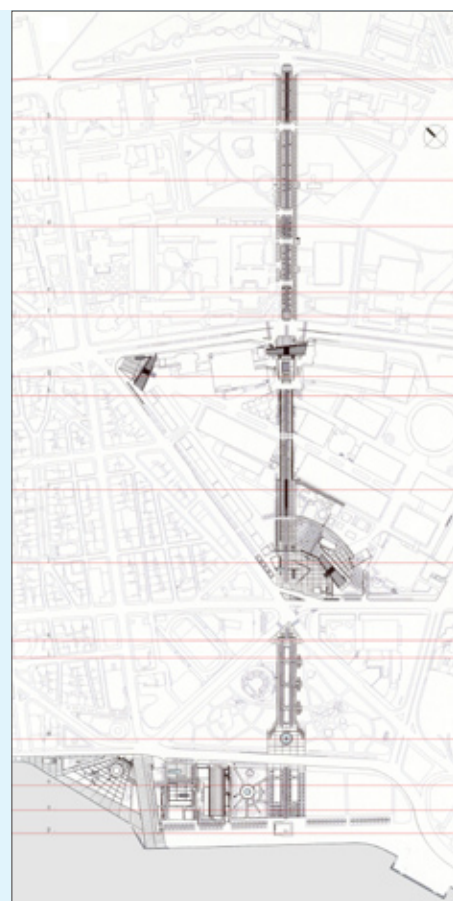
Οι Πύλες εισόδου της Διεθνούς Έκθεσης, που πλαισιώθηκαν από πλατείες με δυναμική και αρμονική αλληλεπίθεση σκληρών δαπέδων, επιπέδων, παρτεριών πρασίνου και λεκανών νερού, διασχίζονται από διακριτές ζώνες κίνησης και στάσης των πεζών σε όλο το μήκος του άξονα.

Βασική αρχή για την αναδιαμόρφωση της πλατείας του Λευκού Πύργου ήταν η ανασύνταξη του δημόσιου χώρου γύρω από το μνημείο και η σύνδεσή του με τον Ανατολικό Πολιτιστικό Άξονα. Προτάθηκε μια τραπεζοειδής πλατεία, το σχήμα της οποίας ανοίγει προοπτικά προς τη θάλασσα,

υλοποιώντας ένα σύστημα πολλαπλών γεωμετρικών χαραξενών με αφετηρία άλλοτε το μνημείο, άλλοτε τον παραλιακό πεζόδρομο και άλλοτε τον επαπτόμενο Ανατολικό Πολιτιστικό Άξονα.

Σήμερα έχει υλοποιηθεί αποσπασματικά η πρόταση με κύρια έργα τις τρεις Πύλες της Διεθνούς

Έκθεσης, τους χώρους γύρω από τις Πύλες καθώς επίσης και την πλατεία του Λευκού Πύργου. Αρχιτεκτονική μελέτη: Κ. Τσιγαρίδα, Α. Σκουβάκης, Ν. Καλογήρου. Συνεργάτες: Ν. Μπάλιος, Χ. Χριστοδούλου, Χ. Τάνγκος, Μ. Χρονάκη, Α. Τάντσος, Μ. Τερζίδου